

Felvidéki Híradó.

TÁRSADALMI és KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Égész évre 4 ft. Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

MEGJELENIK: MINDEN VASARNAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra czímezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.
A hivatalos hirdetéseket, kéziratokat pántétekig kerjük beküldeni

HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA:

100 szög 2 ft. ezenül minden megkezdett sáka szónál 50 krral több.

A vármegye

Megkondult a harang a »rég Magyarországra« utolsó maradványa, a vármegye felett. Sokan könyezve, sokan újongra állják körül a haldoklót.

Akik fájó szívvel látják megsemmisülni ez ősi intézményt, melynek anyhi fontos szerep jutott a nemzet történetében, a nemzeti függetlenséget látják romba dőlni a vármegyeinek amúgy is csak már maradványaiban.

Reformot, modern vármegyét kívánnak amazok, mert a mai vármegye nem illik bele ósdiságaival a »haladó Magyarország« keretébe.

És a vármegye, mely szabadság, függetlenség után vágyik, mohó vágygallyal lesi miniszterek, főispánok ajkáról a szót, hogy mely oldalról lesz megtámadva ősi jussa, a vármegye.

A vármegyét reformálni kell, ezt elismeri mindenki, de nem szabad, hogy a reform abból álljon, hogy a vármegye feladja édgigi jogait, hogy letegyék azon szerepet, melyet eddig a nemzet életében játszottak.

Bizonytalan hírek kapnak szárnyra; ki-ki elmondja, hogyan óhajtana a reformot, de onnét, hol a vármegye sorsa felett dönteni fognak, máig még nem szivárgott ki semmi.

Az egyes vármegyékben felmerült botránnyos eseteket kapták fel néhányan s ezeket mutogatják mint az intézmény tarthatatlanságának szüleményeit, ezekkel ijesztelik a nemzetet, hogy megriadván tőle, kövel dobálja meg.

Mások abban a hitben élnek, hogy a felmerült sajnos eseteknek is elejét lehet venni a jövőben a nélkül, hogy a vármegyét meg kellene semmisíteni. Nem azon fog mulni a jövőben is

a vármegye ügyeinek intézése, hogy a kormány fogja-e kinevezni a tisztikart, vagy a vármegye közönsége választja, de igenis fog mulni a tisztikar szakképzettségének és kötelességeinek lelkiismeretes teljesítésén.

Mutatja azon általános panasz, mely a vármegyei tisztikar körében hangzik, hogy ma e tisztikar munkássága nincs méltányolva, hogy a jelenlegi fizetés nem felel meg a hasonló állású állami hivatalnokok fizetésének.

Rég elmúlt annak ideje, mikor elkeseredett harcot vívtak egy-egy megyei tisztviselő elnyeréséért, mikor a fizetés csak titulus volt arra, hogy a tisztviselő ingyen ne szolgáljon. A megváltozott viszonyok a megyei tisztviselőket nagy részét fizetéseikre utalják. A fizetés azonban ma nem fedezi azon igényeket, melyek ily állás viselésével elkerülhetlenül együtt járnak, ez az oka, hogy a vármegyei tisztviselője hivatali gondjait a magán ügyeiből származó gondokkal kénytelen megosztani.

Ehhez járul azon helyzet, melynek a választás folytán időről időre ki van téve a tisztviselő.

Ha tehát reformálni kell a vármegyét, első sorban a tisztviselőket helyzetét illetőleg kell a reformot életbe hozni. Legyen a tisztviselő fizetése olyan, hogy abból tisztességesen megélhessen; legyen állása biztosítva, akkor majd vállalkoznak szakképzett egyének vármegyei hivatalok viselésére s kötelességeiket híven fogják teljesíteni, mert megtalálják jutalmát munkásságuknak. Ma azonban keresve kell keresni embert, ki feláldozza magát a vármegyének, mert hasonló

képzettség mellett bármely pályán biztosabb jövőt teremthet magának.

A vármegyét a reformnál nem megsemmisíteni, de megerősíteni kell.

A magyar nyelvtanítás egyik főeszközének hiányai.*

Ira Metzl Henrik

Minden hazafiás érzelmű tanító, kinek az a szép feladat jutott, hogy nem magyar ajkú vidéken édes hazai nyelvünket terjeszse, örömmel tesz annak eleget. De nincs olyan mű, még ha látszólag a tökély legmagasabb fokával is bír, mely jobb eszközök alkalmazása mellett még hatékonyabb nem lehetne. Az ókorban is voltak már nagy matematikusok és a csillagászatnak voltak bizony már akkor is híres tudósai, de legtöbb haladt e tudomány mégis csak azóta, hogy Kopernikus új rendszerét állította föl, hogy Newton megtalálta a nehézség törvényét, hogy a trigonometria fél a csillagászatnak rendelkezésére, hogy tavcsóval lehet a megérthetetlen világúrt bejárni, hogy a spektralanalízis lett új uttoró az égitestek milliói közé. Mily alacsony fokot állt csak a maihoz képest a közlekedés a mult században a gőz és a elektromosság kellő ismerete nélkül! Tagadható-e tehát, hogy a megvalósíthatas annál jobb feleletnek a jó akaratnak, minél jobb a rendelkezésünkre álló eszköz? Ha nem, nem volna-e czélzerű, mint más téren, a magyarosítás terén is az eszközök tökéletesítésére fel törekedni folytonosan? Nincs olyan hazafiás pedagógus, ki erre igent nem mondana; és ha nem is jutott mindegyiknek eszébe ezt egyenesen kimondani, mégis a felé törekszik, kiki a

* A tanév vége alkalmából küszölik e cikket, mely a magyar nyelv sikeres tanításának egyik fő eszközével, a tankönyvvel foglalkozik.

saját egyéni módja szerint, az egyik öntudatosan, a másik ösztönserűleg.

Engedje meg tekintetes Szerkesztő úr, hogy becses lapjában elmondjam a magyarosítás terén használt egyik főeszköznek, a magyar nyelven írt tankönyveknek, általam és bizonyosan nem magyar ajkú iskolákban alkalmazott más tanítóktól által is tapasztalt hiányait és cikkek további folyamatában nézeteimet azon módozatokra nézve, hogy hogyan lehetne e hiányokon segíteni.

Hogy valamely magyar nyelven írt tankönyv törzsmagyar elemi iskolában igen jó szolgálatot tesz, abból még nem következik, hogy nem magyar ajkú iskolákban is használható.

A nem magyar ajkú elemi iskolának leg-
alább alsóbb osztályai számára írt tankönyvekben legyenek az olvasmányok lehetőleg rövidke, csak a legszükségesebbre szorítkozzanak. Minthogy itt minden léptenyomom kell magyarazni, kifáradsz a tanító is, a tanuló is, ha sokáig tart, míg a végére érnek. Ez áll a történelem — alkotmánytan — és reál tárgyaknál is a felsőbb osztályokban. Bízunk a kidömbörist a tanító szóbeli előadására; a könyv tartalmazza csak a tanító magyarozatának összefoglalását, rövid, de velős kivonatát, annak főbb pontjait; csak ezeket tanítja meg a gyermek a könyvből is. Igaz, én is jobban szeretem, ha a tanuló saját szavaival tudja a tanító magyarozatát visszaadni, csakhogy nem magyar ajkú iskolában a gyermek nem bírja azt szabatosan, nyelv- és irálytanilag helyesen elmondani, hogy beszéde ezen kellékeknek megfelelően, ez olyan eszménykép, melynek elérését a tanító czúdl túzte ki magának, de nem olyan, a melyből kiindulni lehetne, tehát czélzerűbb, ha a könyvből is megtanulja a leccét, nem az illető tantárgy kedvéért, hanem a magyar nyelv elsajátítása érdekében. Az iskola falain kívül alig hallja a magyar szót, leccékjét tanulva az iskolán

TÁRCZA.

Ne játszatok a tüzzel!

(— Elbeszélés, francziából szabadon. —)

— Bajod van, édes férjem, hogy úgy nyögös? — kérde Hollainé férjét az ablak mellől s a kezében levő könyvet becsapá.

— Nekem bizony semmi bajom kincsem — szolt Hollai úr, ki épen egy nagyobb elbeszélés megírásával volt elfoglalva.

Hollai Ákos a jelenkor egyik ünnepeit elbeszélői közé tartozott.

— Akkor hát mi bajod, hiszen egészen ki vagy kelve képedből? ugyan hagyj abba azt az írást.

— Igazad van. Majd folytatom estére, hanem most mégis elmondom neked, hogy mi a csuda izgat föl annyira. Eddig még alig esett meg rajtam. Nézd csak abban az elbeszélésben, melyet most írok, egy asszony szerepeltetnek, ki szép volt s jó, tisztá mint az arany. Mégis ráfogták barátai s különösen barátai, kiket azoknak tartott, hogy ez az asszony bizony egyszer, vagy tudom is én hányszor, bünt követett el örök húsdíj esküje ellen. Természetesen a férje borzasztó dühös, de persze ok nélkül, mert az asszony oly ártatlan volt, mint a menny angyala s most . . .

— Hagyd el, édes jó Ákosom, majd elolvasom az elbeszélést, ha készen lesz veled, hiszen én vagyok legnagyobb inadó — s ezzel az igéző asszony melegen, hével ölelé

s forró, szenvedélyvel csókolt a ő egyetlen Ákosát.

— Jól van, te drága mindenem, de halld csak! — Én elbeszélésben, a mit épen írok, meg akarom am védeni az ártatlan nőt. De — kérlek, hogyan tegyem ezt? Két órája, hogy gondolkodom s egyetlen okos gondolatom nem jön. Úgy hiszem, hogy e szépen elkezdett elbeszélés kellő közepén megakadok.

— Hadd el. Ákos fiam, vacsora után, — ha magadra lész, phantasiad majd segíteni fog. Ezzel elváltak a hitvesek.

Az asszony kiment a konyhára, utána nézni a vacsorának, a férj meg magában maradt, szivarra gyújtott s nagy léptekkel meeregette a szoba hosszát jó egy óráig.

Behozták a vacsorát, a szeretetreméltó bájós fiatal feleség talált. Egyszerre föluggott a férj s ennyit szolt:

— Hallod, kedves Mariskám, nagyszerű eszmém van, elbeszélésem meg van mentve. Még ma éjjel befejezem. Már tudom, hogyan kell nekem azt a szegény nő, azt az ártatlan angyalt feltékeny, dühös férje ellenében megvédenem!

— Kiváncsi leszesz.

— A dolog most már nagyon egyszerű. Az ilyeseket az életből magából kell meríteni.

Eszmém igazán szép, szép édes Mariskám. Elolvassd majd kis elbeszélésemet, ha készen leszesz.

— Ezt hogy is kérdezheted, Ákos?

Vacsoráltak. Ákos megölelte, megcsókolta

nejét. Az asszony szobájába vonult — a férj, az író asztala mellett maradt.

Egy kissé még gondolkodott s aztán írt. Mit? Majd megtájtuk.

Levelet írt. Tartalma ez volt:

»Igen t. Hollay Ur!

Neje hüten, — neje megcsalja önt. Ne vegye rossz néven, ha egy igazí, ön előtt ismeretlen barátja arra figyelmezteti, hogy neje lépéseit megfigyelje! — A nő szive mélyén fekvő titkokat igen sokszor még a halál percében sem lehet megtudni. Még egyszer figyelmeztet önt egy igaz híve, ki önnek irodalmi munkalkodását, lelektani helyes megfigyeléseit naponkint szintén megfigyeli, — arra, hogy tiszta rokonszenvből ír önnek; mert a megfigyeltő maga is íróember, mint ön! — Ne kutassa, hogy ki, mert azt sohasem fogja megtudni, már csak azon egyszerű okból sem, mert nejét, mint lovagias ember, — meg akarja kímélni. Engem neje kisértett, — én elutasítottam, más kisértte s elsetterköltcsileg! — Ezt mint jó és ismeretlen barátja tudomására hozom. Minden törekvés az legyen, hogy nejét megjavítsa; mert hiszen mindnapon botlik az ember, csak az a kérdés, mily formában?

Fogadjon N. 1889. május 10. igaz ismeretlen barátjának s író társának nagybecsülését — Alairva X.

Mikor Hollai készen volt, megint csak elgondolkodott.

— Hiszen csak magából az életből akarok holmit igazán megtudni. Az a szép teoria praxis nélkül ugyan mit ér? — Kiváncsi vagyok, mit fog majd nóm mondani, ha e levelet megkapja. Magam írtam, de csak azért, hogy megtudjam, hogyan védelmezi meg magát egy ártatlan nő. Oh, az én Mariskám oly ártatlan, mint a ma született ártatlan gyermek!

Ezt mondva, letette írófüllő s aludni ment, mert már reggel féljé járt az idő.

Az épen lepecsételt levelet még czimmel látta el s gondosan feloltóte zsebébe tette el.

Másnap reggel első dolga az volt, hogy ezt a sajátkezeleg irt levelet elvitte a postára.

Helyből, a nagy városból jöven a levél — roppant kiváncsi volt arra, mit fog majd erre neje mondani? Hogyan fogja magát majd elötte, a férj előtt a rágalmozott nő védelmezni?

Tanulmányozni akarta a női szívet a maga valóságában, az életben — neje rovására — ha kell!

Szerencsétlen Ákos! játszott a tüzzel! Jó, hogy meg nem égette.

A női szívet minden titkai valójában kiismerni akarni, igazán annyit tesz, mint tüzzel játszani!

Csakhogy, ez az iflyormán féket vesztett tűz rendszeren azt emészt meg, ki igen későn, vagy elhamarkodva s az előbbi gondolat

kívül is gyakorolja magát a beszélesi ügyességben. Az ilyen lecke, ha a tanító észszerűen jár el, nem szoktad át, ha a könyv csak rövid kivonatot tartalmaz, nem túlterhelés, 5-6 sort csak megtanulhat a gyermek egyszerre minden nagyobb előtetés nélkül, különösen, ha a tanító gondoskodása folytán már érti, már szemlelleg felvette a betanulandó leckeit. Túlterhelés csak akkor volna, ha a tankönyvek egyes cikkei oly bő keretben mozognának, hogy a tanítónak 10-15 sort kellene egyszerre foladni, hogy a gyermekek csak bekerített egészet kapjanak. Hogyha édes hazánk szép nyelvét a nem magyar ajkú gyermekek meg akarjuk kedveltetni, úgy kell eljárunk, hogy annak elsajátítása nagyon nehezére ne essék. Ismétlés tehát, hogy a tankönyvek egyes cikkei lehetőleg rövidke legyenek. Sokkal jobban és könnyebben tanul meg így a gyermek magyarul beszélni, mintha mindig csak saját szavaival adja elő leckejeit, ha a kifejezések változatossága fölött nem rendelkezik, vagy mint ha csak arra szorítókunk, hogy a tanulóknak napjában 100 hibaját javítjuk ki, melyeket azonnal el is felejt, a gyermek sokból kevés sem maradván meg emlékezetében. Nem egyszer tapasztaltam, hogy a könyvből tanult kifejezések egyiket-másikat később is használja beszédjében, írásbeli dolgozataiban is. A magyaros szöveget is könnyebben tanulja meg így.

A nem magyar ajkú elemi iskolák legvalószínűbb osztályainak magyar tankönyveiben legyenek a mondatok is lehetőleg rövidke. Még a saját anyanyelvén is bajosan ért meg a 9-10 éves gyermek az olyan mondatot, melyben mellékmondat mellékmondatra valalmazza, ha a főmondat részeit közé 2-3 mellékmondat van szúrva. Kerüldön szerintem még a felsőbb osztályban is olyan mondat, melynek a gyermek kifogó lehetőséggel, míg a végére ér, melynek 5-6 sort kell olvasnia, míg megtudja, miről van szó; elfelejté addig a mondat kezdő részét és nem bírja az összefüggést kiérteni; megszakad a gondolat fonala és a mondat nagyobb részét már csak gépiesen olvassa, címosódnak elmejében a képzések.

A hol csak lehet, a természetes szöveget alkalmazzuk, a mondatrészek sokszor természetellenes csoportosítása megnehezíti a megértést, más képzéseket támaszt a gyermekek agyában, nem azokat, melyeket előidéznél cselelni, vagy pedig összezavarja a már meglevőket.

Továbbá szükséges, hogy a szokatlan kifejezések, a mondatrészek szokatlan csoportosításai sűrűn ne érjék egymást. Még a legjobban magyarul tanult sem bír meg a szemlelleg fejlettebb gyermek sem sok újat egyszerre megtartani, az egyik fogalom még alig fogamzott meg agyában, már jön a

másik és gyengíti annak erélyét. Maga a felnőtt ember is, mikor legelőször megy a pesti mizerumba és ott száz meg száz előtte ismeretlen tárgyat lát egy huzamban, hanyat bír azokból emlékezetében megtartani? Csak, ha az egyik vagy a másik különösen lekötő figyelmét, fog több ideig vesztegelni annál és az jobban is vesződik emlékezetébe, de a többinek rojására. Sokszor meg csak úgy szedeleg a fejére, a mire kiér.

Hogy a tisztelt olvasónak türelmét soká nem vegyem igénybe, röviden összefoglalom, micsoda kellekkel bírjon, illetőleg micsoda hiánya ne legyen a nem magyar ajkú iskolák számára magyar nyelven írt tankönyvek: 1) A magyar ajkú iskolák számára írt meg legjobban könyvek is csak átdolgozva használhatók nem magyar ajkú iskolákban. 2) Az egyes cikkek legyenek rövidke, a tanító magyarázatának csak kivonata, összefoglalata. 3) Az igen hosszú mondatok, a mellékmondatok vagy jelzők egymásra halmozása, a hosszú mondatok gyors egymásra következőzése lehetőleg kerülendő. 4) A könyvnek megértést gátolja az is, ha a főmondat egyes részeit a közbevetett mondatok egész sora, a birtokot birtokosától sok szó választja el. 5) A szöveg, a mikor csak lehet és a jó irány ez alatt nem szenved, a természetes legyen, ne csúrt-csavart. 6) A szokatlan kifejezések, a mondatrészek szokatlan csoportosításai sűrűn ne érjék egymást. (A túlságosan hosszú és általában a nehezen kiejthető szók színtén kerülendő, legalább az alsóbb osztályokban.) 7) A fokozatosság elve soha sem tévesztendő szem elől.

Szerény véleményem szerint legelőszérűbb volna, ha a kormány vagy pedig az országos köznevelődési egyet pályázatot hirdetne nem magyar ajkú iskolák számára magyar nyelven írandó tankönyvekre. A tanító is sokkal nagyobb buzgalommal és örömmel fogja közelebbé teljesíteni, ha eszközöket adunk kezébe, melyek munkáját megkönnyítik és a nagyobb sikert, a biztosabb eredményt helyezik kilátásba.

MEGYEI ÜGYEK.

Lapunk mult számában megemlékezünk Beniczky Kálmán alispánnak a vármegye közönsége elől terjesztett jelentéséről, melyet most a következőkben ismertetünk. A jelentés első sorban megemlékezik azon örövendes eseményről, hogy az ősi havód hadgyakorlatok alkalmával József főherceg a vármegyét magas jelenlétével szerezte el.

Közgyűlés tartott a mult év alatt 5, melyeken 115 ügy intézettek el.

A pénztárak állapota az 1888-ik évben:

1. Közig. házi pénztár 1592 frt 17 kr. készpénz.

2. Kórházi alap 94 1/2 kr. készpénzben s 20129 frt 26 kr. kötvényekben.

3. Megyeházi alap 1669 frt 40 1/2 kr. készpénzben s 2115 frt 93 kr. kötvényekben.

4. Szucsányi vámbud-alap 89 frt 55 kr. készpénzben s 2201 frt 84 kr. kötvényekben.

5. Betegpótlási alap 3432 frt 64 1/2 kr. készpénzben s 28 frt 82 kr. kötvényekben.

6. Útfentartási alap 570 frt 91 kr. készpénzben.

7. Központi szegényalap 11 frt 6 kr. készpénzben s 335 frt 79 kr. kötvényekben.

8. Birságnyári pénztár 31 frt 51 kr. készpénzben s 187 frt 39 kr. kötvényekben.

9. Közégyi iparalap 30 kr. készpénzben s 66 frt 45 kr. kötvényekben.

10. Kőregyői nyugdíjalap 313 frt 92 kr. kötvényekben.

11. Nemesi pénztár 80 kr. készpénzben s 46 frt 68 kr. kötvényekben.

12. Stubnyafürdői utvonat alap 115 frt 98 kr. kötvényekben.

13. Iparalap 178 frt 98 kr. készpénzben s 586 frt 20 kr. kötvényekben.

14. Erdőkezelési alap 37 frt 34 kr. készpénzben.

15. Tartalék alap 14 frt 28 kr. készpénzben s 100 frt kötvényekben.

16. Összesített árvaipénztár 1164 frt 77 kr. készpénzben s 42130 frt 95 kr. kötvényekben.

17. Egyedi árvaipénztár 2 frt 1 1/2 kr. készpénzben s 83681 frt 75 kr. kötvényekben.

18. Árva tartalék alap 128 frt 13 kr. készpénzben s 5947 frt 63 kr. kötvényekben.

A mult évi főszórazson állítandó volt a törőcszt.-márton-blatniczai járásban 64 újonc, 10 póttartalékos és 19 honvéd; állítatott 56 újonc, 1 póttartalékos s 14 honvéd. A mosócsonyi járásban állítandó volt 77 újonc, 14 póttartalékos és 21 honvéd. Állítatott 62 újonc s 16 honvéd.

A megyei utak állapota a mult évben javult, miután azonban 1860-tól 1885-ig gondozásban nem részesültek, csak túlszűzített munkával lehet a multban történt mulasztásokat pótolni.

A mult évben mintegy 8000 köbméter fedőanyag szállított ki az utakra. Az anyag tömör köből állott, melynek felaprózása, minthogy a közmunkára koteleztettek annak rendszeres teljesítésétől elszoktak, csak teljes szigor alkalmazása mellett volt lehetséges. A mütárgyak helyreállításra mintegy 8500 forint a mult évben fordítva.

Közmunkaváltság fejében 8000 forintot meghaladó összeg folyt be s ebből közel 3000 frt az 1888-ik évi kivételre, a többi pedig a mult évi hátralékokra esik.

Rimutak a jelentés a szomorú gazdasági viszonyokra is és kiemeli, hogy a rozsz termést adott, e vidék főtérmenye, a burgonya pedig az előállítás költséget sem fedezte. E szomorú viszonyok mellett tiszteletre méltó a vármegyebeli lakosság azon kötelességérte, melyet a adóbefizetés teljesítése körül tanúsított.

A hatóság különös felügyelete alá tartozó erdői üzemtervei a mosócsonyi járásban Erdődi György erdőgazdónak buzgalommal mind elkészültek, a törőcszt.-márton-blatniczai járásban, minthogy az erdőgazdónál állás hosszabb ideig üresedésben volt, csak néhány erdőre nézve készült el az üzemtervek.

A községi költségvetéseiket az előző évekre, mint a most folyó évre már mind betervezték. A számadások betervezésével — leginkább csak 1888-ra — néhány község van még hátralékban s így remélhető, hogy e tekintetben is rendezett lesz az állapot.

Miután a kórházi költségeket, minthogy a hátralék mintegy 7000 frt, az eddig kivetett százalék mellett fedezni nem lehetett, a vármegye közönsége az 1889. évre 4%-ban, a következő két évre 3-3%-ban állapította meg a betegpótlási járulékat azon reményben, hogy abból úgy a hátralékokat, mint a folyó kiadásokat ledezni lehet.

A közegészségi viszonyok elég kedvezőek voltak. A vármegye felső járásában elterjedt zsemszék köthartyalob a beérkezett jelentések szerint apadóban van. A gyógyítással a kirendelt járványorvos és a körörorvos foglalkoznak. A rendszeres gyógykezelésnek nagy hátrányára van, hogy a beteges a nyár folyamata alatt az alföldi vármegyékben vannak.

Az állategészségügy illetőleg kiemelendő, hogy a sertések között az orbáncz pusztított s ennek következtében azokból több száz el hullott.

A mult év folyamata alatt a községi jegyzői szigorlatra ketten jelentkeztek s mind a ketten sikeresen tették le a vizsgát.

Szabályrendelet kettő lett kormányi jóváhagyással el látva.

A közbiztonsági állapot teljesen kielégítő volt; a tüzeseteket kivéve más elemi csapás nem sújtotta a vármegyét, tüzek azonban gyakran voltak és nagy károkat okoztak.

A megyei kórház már teljesen felépült, át is van véve, berendezése a nyár folyamata alatt s így az őszre meg lesz nyitható.

Az állategészségügyi törvény végrehajtása a községek s egyesek szegénysége és a községi adminisztráció tökéletlensége miatt folytonos akadályokba ütközik.

az igazi, nem az utóbbi — veszi észre a vesztélyt!

— No, — mondá másnap délen Ákos barátunk, mikor a postát asztalára tették, — most mindjárt meglátjuk, hogyan védekezék a jogtalanul megtámadott nő. Most már kezében van a level. Az én anyagiál most hozám rohan s megvédelmezni magát mint ártatlanul vádlott. Ah, hiszen ez másképp nem is lehet, — mert hiszen jobb nő a világon nincs, mint ő. Ezt mondja róla mindenki. Az igaz, hogy én itt egy kissé vétkesem, de mit tegyek, mikor a lelket, a szívet akarom tanulmányozni? Majd megmondom neki az igazat és bocsánatot kérek tőle, mert tanulni akarok, tanulnom kell! Tessék csak elgondolni, ha ily cselzővönyez nem folyamodom, hol marad az én szép elbeszélésem?

Ezeket monda s elkezdé postáját revidálni. Először a lapokat, melyekben biromiai megjelentek. Azután a levelekre került a dolog. Épen a tizedik volt az, mely úgy került vissza kezébe, mint a hogy megírta. Igen, mert elhamarkodásában a helyett, hogy Mariskának címzete volna, bizony a maga nevére címzete adta föl a postára.

— Na, — mondá — ez már aztán eredeti, megint ott állok, a hol álltam. Ejnye, teringgett! még egyszer foladom a levelet, — ördög vigye a szórakoztatásokat!

E percben lépett be Mariskája, az ő egyetlen kedves kincse, a kin megakartta próbálni a pszichologia megdöntöhetlen érveit, érvényre juttatni, — annak a nőnek védel-

mezése ügyében, kit elbeszélésének hősnőjeként szerepeltetett.

— Kedves jó Ákosom, nézd csak, jön doktor Hosszú látogatásunkra. Itt a levél — olvasd! Ennek a derék embernek köszönöm életemet, tudod, mikor Budapesten voltál! — ha ő nincs, akkor neked sincs ma mar szerető Mariskád! két éve, hogy nem láttam, azóta nem láttam, mióta egyetemi tanár lett. Ezt a jeles embert, kinek önfeladozását sohasem fogjuk meghálálhatni, úgy fogadjuk majd, mintha hozzántartozó, mintha családtagunk volna, ugy-e édes Ákos, ugy-e te kedves, jó férjem, mindenen?

— Isten hozza! Dehogy, dehogy fogom én feledni e derék jó embert, ki téged nekem is, meg az életnek is megtartott!

Szóltott Ákos, — ment Mariska.

Hova?

Ki a kertbe, átengedte magát a rózsafák illatozóében a közel mult emlékeinek!

Mi is az a rideglelkü tudós egy vőgnélkül szeretni tudó asszonyszívnek?

Ákos, a férj, az iró bent a négy fal között meg azon gondolkodott, ha szabad-e neki még tovább is épen saját drága egyetlen nején az életet a maga valóságában tanulmányozni?

Nem sokáig gondolkodott, nem volt ideje, mert annak az elbeszélésnek reggelig meg kell írnia lennie.

Hogyan védelmezze meg azt a bizonyos ártatlan nőt elbeszélésében?

A gondolat olyan mint a villám!

Ákos barátunk is egyet gondolt most; vette a sajátkezüleg írt levelet s ment neje után a kertbe.

A szép asszony ott sétált a rózsák között, mélyen elmerülve, ábrándozva — talán a legközelebb rá varó szép napokról.

Hallod-e, Mariska! — szolt tetetett komolysággal az iró, — nagy szavunk van egymással!

— Mi volna az? — kérde a nő, — de, férje szavai villámként hatottak rá.

S mégis nem az asszony, hanem a férj játszott a tüzzel s a tűz megemésztett két szívet, egyet, mely igazán szeretett s egyet, mely nem tudta, hogy érdekében nem szabad szeretni?

Jaj annak, ki életboldogságot úgy teszi koczkará, mint az érdekből szerető — akár nő, akár férfi legyen az!

— Mariska, — szolt Ákos, — vedd a levelet s odanyújta neki a sajátkezüleg írt névtelen levelet, olvasd s mond, mit hozsz föl méntesgedre?

A szép Mariska, az ünneplé iró neje, minden sor olvasásánál sápadtabbá lett s végre eszméletlenül összerogyott.

— Istenem, Mariskám! — kiáltott a megremült férj, karjába fogta föl a nőt s szaladt vele, a mint birt, a kerti lakásba.

Itt magához tért a szép Mariska. Folocsudott az ajulásból. Férje lábaihoz vetette magát s csak ennyit nyugott:

— Bocsáss meg, bocsáss meg, vagy izz

el, megérdemlem Ákos, mert vétkeztem, de csak annyiban, hogy egyetlen — egyszer két év előtt gondoltam gyönyörrel arra a doktor úrra — Hosszura! Ákos, tégy velem, a mit akarsz, kész vagyok akár a halálra is.

Ákos mélyen elgondolkozott néhány percig.

— Édes Mariskám, megvan a mit kerestem. Új vesztélyt írok, az elkezdett tűzbe dobom.

Igazán nem szerettél te engemet, hogy rólam megfeledezte?

— Szerettelek, szerettelek, csak egyszer feledkeztem meg arról, hogy nő s anya vagyok. Bocsáss meg, ha lehet, ha akarsz!

A férj egy darabig gondolkodott, aztán magában morogta:

Vétkeztem én is akár hányszor ily formán, megbocsátok Mariskámnak, mert igazán szerettem. A valódi szeretet pedig mindent megbocsát!

Férj és nő megölelték egymást. Forró csókban egyesült a két egymashoz mégis hű lélek.

Ha a nő, vagy a férj titkokat rejteget, a házni boldogság soha sem lehet.

A doktor látogatónak nem jött...

Ákos nem kísérté meg többé az életből közvetlenül a pszichologia elveit levelezni. Nejeké avagy neki maradt-e valami ür szívében, azt nem tudom...

Ne játszatok a tüzzel!

Az „Ország-Világ” előzetesét évenként hat névadási becsütés és az anyanyelvünk művelésének kapcsán az esztendő minden évben jelen meg. Különösen képes lapok példányaira egy rendkívül nagy mennyiségű példányt meg nem előzések csak 50 kr-ért szerkesztésük meg, a következő évi új előzetesét is ingyen kapják egész éven át. Ilyen volt 1888-ban a karaszonyi járdoként szent ünnepi szám, mely a képviselőházra és az országgyűlésre vonatkozóan a magyar nyelvű népszerűtől kezdve a közérdeklődőket, névelésűknek hasznosulával. Megjegyzés, hogy a nagyérdemű számára a benne levő művészi képeknek külön (Liptov-Magyar, Kaulbacholt stb.) egy nagyobbabb anyanyelvű művelés mellett is volt csatló (Thunau: „A szerelmek tavasz”) azonkívül egy csinos népdal संगीतर, a hogy e szemek egy közelében a kiadóhivatalnál, mint bármely nagy könyvtárakban újít meg a közérdeklődőket, névelésűk közül. Nevezetesen: Jókai, Cserey, Mikszáth, Vadnai, Podmaniczky, Abrányi, Kasz. Hegedűs, Vicsi, Bekassy, Láng, Fek. Grünwald, Apponyi, Szathmáry, László M. Asztalos, Beranovics, Waksler, Hefly, Irányi, Illés, Jánosi, Grecsik stb. E nagyérdemű számot az 1889-ben belépő előzetesek ingyen kapják.

Az „Ország-Világ” munkatársai a régebbi és újabb író nemzedék legjelesebbjei.

Ez idő szerinti folyóiratok: Beniczky-Bajza Lenke: „A helység tündéré” című költői szék és igen érdekes regénye; mellette még Jacques Vincent: „Mrien hercege” című rendkívül érdekes francia regénye. A Julius-augusztusban megjelent P. Szathmáry Károly „A szép püspök” című érdekes történelmi regényét közli a mellette még egy fordított regényt. A magyar művészek szalójának és műkedvelőinek bemutatását, mely érdekes ciklusban a nagy közönség előtt egy eddig kevésbé ismert világot tár fel az „Ország-Világ” — tovább folytatja.

Tantók és tantóink 10 fr helyett 8 fr-ti árt. Istenek elő, az „Ország-Világ” mely 8 fr-ti reu-delhetnek meg az „Egyetértés” és a „Pesti Hirlap” előzetesét is.

A szerkesztőség nagy gondot fordít a talaly rovatra is a talalymerőző előzetesét közt hetenként érteket könyvekkel, zeneművekkel és eredeti rajzokkal szorol ki.

Az „Ország-Világ” könyvtárai utat is megrendel-let, két heti, díszes borítékú ízesben.

Mutatványozások kívánatnak ingyen küldetnek.

Előzetes feltételek:
 Egészévre 10 fr. Félévre 5 fr. Negyedévre 2 fr 50 kr. Egy óra 85 kr. Egy nap 20 kr. Fűzet (kötés szám) 40 kr. Az „Egyetértés”-szel együtt rendelve: Egész évre 28 fr. Félévre 14 fr. Negyedévre 7 fr. A „Budapesti Hirlap”-pal együtt ren-delve: Egész évre 22 fr. Félévre 11 fr. Negyedé-ve 5 fr 50 kr.

Szerkesztői üzenetek.
 O. F. írának. Sajnálattal kell tudatnom, hogy a gyűjtés eddig még nem vezetett eredményre. K. ügy tudom, erdélyi, ó azonban nem itt, hanem Liptó-Szt.-Miklóson van alkalma.

Vágy. Jónni fog.
 A házasságról. E tárgy, hogy közölhető legyen, sokkal részletesebb kidolgozást kíván.

F. A. Selmecz. A versek nem ütök meg a közönlőség mértékét.

Salmeczről egy fr. előzetesét kaptunk, az utalványon azonban a feladó nincs megne-vezve, így nem tudjuk elkönyvelni.

10 óráig az alóírt főerdőhivatalhoz benyuj-tandó és a fennkitett fatörzsek értékek meg-felő 10”, banatpénzzel ellátott irásbeljelan-galok után 1889. évtől kezdve 3 évi időtar-tamra áruba fog bocsátottani.

Versenyeink ohajtók felhívhatnak, miszerint a szabályszerűen kiállított 50 krajczaros bé-lyegjeggyel ellátott és készpénzben vagy allampapírokkal letendő fennjelzett érte-kek megfelelő banatpénzzel felszerelt irásbeli ariantáikat fennebb kített napon és óráig ezen főerdőhivatalnál annál is inkább betértesztelni el ne mulasszák mivel utóján-latok el nem fogadtatnak.

Az árverési a egyszerűsdim szerződési fel-tételek az alóírt főerdőhivatalnál a szokásos hivatalos órákban bármikor megtekint-hetőik.

Liptó-Ujvárott 1889. évi június hó 12-én.

2-2 M. kir. főerdőhivatal.

Gyors és biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészséges fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérték tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb a leghatásosabb szer a már is mindentű ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobban s leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a legmondosabbban van készíte s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörög, étvágyhiány, savanyús felbőgzés, vértőlulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hatékonyak bizonyul. Ily kitűnő hatású készítmények ezen életbalsam egy bizonyult, megkímélhető házi- és utazási segély, mely a népek, azaz nagy lévségel 1 frt, kis lévségel 50 kr. Rlsmerő iratok értek bármike tekintés végett rendelkezőse állnak.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle életbalsam” minden üvegecskéje két burkoba van csomagolva, melynek hosszoldalán „Dr. ROSA életbalsama a jellek sashoz” címmel gyógszerírásból. FRAGNER B. Prága 205—III., német cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felcín pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalsama valódián kapható csak a készítő FRAGNER B. fővártárban, gyógszerár a fekete sashoz Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török József úr gyógszerésznél, Királyutca 12. sz. Budai Emül úr városi gyógszerárban a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógszerárban van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható: „**prágai általános házi-kenőcs**”, több ezer hálynyilatkozattal elismert **biatos gyógszer** mindenféle gyuladások, sebek és gennyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredményt használható a női emelő gyuladásánál, a tej tesztelésénél s az emelő megkeményedésénél szűlőkor, kelevénynél, verda-gatonaknál, genyes fakadéknál, pokolvarnál, körömgögnél, az ugynevezett körömfreg-nél, eleményedéseknél, felpuhadásoknál, mirigydagadatoknál, zsidragadatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, dagadatot, eleményedést, felpuhadtást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gennyedés mutatkozik, ott a dagadatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kifereti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczaros szelencékben.

Óvás! Mintán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor másozzák, mindenhít figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam tesz készíte s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencé, melybe töltött, vérvet használati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomták) és két kartuba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosultabb, számtalan próbátét által legbiztosabbnak elismert szer a nehéz hallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. **Egy üveg ára 1 frt.**

10-26

Felolós szerkesztő: Nagy István.
 Főmunkatárs: Vörös Ferencz.

HIRDETÉSEK.

344. szám.
 tkvi 1889.

Arverési hirdetményi kivonat.

A töröz-szent-mártoni kir. járásbírósg mint telekényvi hatóság közhírte teszi, hogy Poszecky Józsefnek — S m a l J ó z s e f i ellen végrehajtási ügyében Pribócz közsé-gében fekvő, a pibóczi 100. sz. tükben 1 sor 27. hr. sz. a. felvett ingatlanból Smal József t. r. részben megjelölt jutalékra az ár-verést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlansg az 1889. évi szeptember hó 4 ik napján d. e. 10 órakor Pribócz közsé-gben a község házálan megtartandó nyilvános ár-ve-résen a kikéltási áron alól is el fog adatni.

Arverési szándékok tartoznak az ingatlanság kikéltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképen értékpapírral a ki-küldött kezébe letenni, vagy pedig a bá-natpénznek a bíróságнал lett előleges elhe-lyezgetéskor kiállított szabályszerű elismervényt alszolgáltatni.

Kir. járásbírósg mint tkvi hatóság.
 Töröz-Szent-Mártonban, 1889. május hó 8-an.

Dávid,
 kir. aljbíró.

1586 sz.
 1889.

Arverési hirdetmény.

A lipót-ujvári m. kir. főerdőhivatal kerü-letéhez tartozó lübochnai m. kir. erdőgond-nokságban a fennálló üzemterv alapján éven-ként letarolható mintegy 1500 m³ búkkm³-szerfa a tövön m³-ként 1 forint 40 krajczar-nyi kikéltási ár mellett 1889. évi július hó 15-én tartandó árverési tárgyalásra délelőtt

KERESKEDELMI ÜZLET

TICHO BERNÁT
 BRÜNNEN, Krautmarkt 18. szám alatt
 — saját hazában
 küll utánvétellel:

Juhgyapju-Beige dupla szélességű, a leg-tartósabb, egy teljes ruha 10 méter 6 fr 50	Házi vaszon 1 db 30 rőf 1/4, 4 ft 50 1 db 30 rőf 1/2, 5 ft 50
INDIAI FOULE tel pamut, dupla szé-leségű, egy teljes ruha 10 méter 8 fr	KING-SZOVET jobb mint vaszon, 1 db 1/2 széles, 30 rőf 6 ft.
Nőruha udonságok a legjavatosabb csikok, szövetek minden szín-ben, dupla szélességű 10 méter 8 fr	SIFFON 1 db 30 rőf 1-5 ft 50 legjobb minőség 6 ft 50
FEKETE TERNO széles gyártmány, dupla szélességű, 10 méter 4 fr 50	CANAFASZ 1 db 30 rőf, illa 4 80 1 30 rőf, piros 5 20 Cérna-Canafasz 1 db 30 rőf illa és piros 6 fr
Carrizozott RUHA KELME 60 cm széles, legújabb szelencékben 10 m 2 ft 50	Oxford mosható, jó minő-ségű 1 db 30 rőf 4 fr 50
GYAPJU-RIPSZ minden színben 60 cm széles, 10 m 1 ft 80	ANGLO OXFORD a legjobb és legjavál-hatóbb 1 db 30 rőf 6 ft 50
Dreidraht legjobb minőség, 60 cm széles, 10 m 2 ft 80.	Egy ripsz-garnitúra 2 ágú-és 1 asztalterítő, seiyem rojtjal 4 fr
Jaquard-kelme 60 cm széles, legújabb divatszínben 10 méter 3 fr 80 kr.	Egy jute-garnitúra 2 ágú és 1 asztalterítő, rojtjal 3 fr 50
Franciozi Voal 10 méter egy eiga-nos utcai ruha, mosható 3 fr	JUTE-FÜGGÖNY, török minta Egy teljes függöny 2 fr 30
Uri-íngek saját gyártmány, fehér vagy színes 1 db 1/2 ft 80, 1/2-1 ft 20.	Hollandi szőnye-g-maradék 10-12 méter hosszú, egy maradék 3 ft 69
Női-íngek sifonból és vaszonból, finom hímzéssel 3 drb. 2 fr 50	Nyári nagykendő 1/2 hosszú, 1 ft 20.
NŐI-INGEK erős vaszonból fogas betéttel 6 drb 3 fr 25	EGY LÓTKARÓ legjobb gyártmány, 190 cm hosszú, 130 cm szé-les 1 ft 50 Csészésárga hintóta-karó 1 drb 2 fr 50

Ma a legkedveltebb és legelterjedtebb lap!

12 éves múlttal a **Pesti Hirlap** megállt. Tíz év alatt látta ki, hogy a legelterjedtebb magyar lap lett. Ha leg-ellenkezebb, úgy olványt értenél a legkedveltebb lapra.

S mit lehet az? Erre minden bízák lehet. Mert becsületesen és lankadatlanul dolgozta, sohi sem uszva a divatos áramlatok, az a károlt melyet tíz év előtt kiűzött: a szabadség zászlaját. Pedig a legutóbbi tíz év alatt is sokszor vissza idő járt erre a zászlóra. S ha ma a legkedveltebb olvasó (ábror) a baba megölt — díjazatlanul tekinthet vissza a Pesti Hirlap e lobogó alatt kivívott sikerére — mel-lán tölti el megelégedés a multra, hazám a jövőre nézve.

Szabadség, függetlenség! Ez volt s ez lesz jelzava és íranya jövőre is a Pesti Hirlapnak.

Függetlenség minden irányban! Ebben rejlik a lap erje, melynél fogva minden kötelező tekintet nélkül megmondhatja az igazat mindenknek. a kormányak és azt ta-mogató tohsgnek ép úgy, mint az ellenzék. Sokasem huzog-e a közönség hullámzó szeszélyének sem, sohasem a közönség után, de mindig előre járva annak.

Ezt a programot, ezt az irányt valjék megakérik azok a különöz pártállású kitűnő publicisták, kik a Pesti Hirlap politikai és saadalmi cikkeket írják.

A politikától eltekintve, a Pesti Hirlap tarólt is legelő-remű szépirodalmi erök zsegléttája. Egy helyt ma szines lap, mely tárcaközlemények tekintetében vetélkedhetik a Pesti Hirlappal.

De nem vetélkedhik — közelmúlt szerint — a tartalom bősége, változatosága és oktatás dolgaiban sem. Anyai szóra köztök közlemény, tréfás karcolatok, pikantériák, s a mellett annyi hasz-nos ismeretterjesztő cikkeket ma kétségbevahalhatlan egy más lap sem hoz.

Specialitását képezi még a Pesti Hirlap a minenkül al olly szívesen olvasott (alulsgos) szórakoztató szerkesztői üzenetek rovata, (naponta több, mint az összes európai fovarosokból saját meg töltött tudósítói küldenek — költésget nem kelve) — mind a tehetség kimerlo sürögnyök.

A Pesti Hirlapnak van a legbővebb naphír, színház- és törvénykezési rovata.

A tavrati tudósításokra oly gondot fordít, hogy ma már a hirovat (haza hírek) nagyobb részét is sürögnyök képezik, mert a Pesti Hirlapnak már az expressz-léi sem jón elég gyorsan.

A külföldi vezetésből politikai és nem politikai eseményekről pedig az összes európai fovarosokból saját meg töltött tudósítói küldenek — költésget nem kelve) — mind a tehetség kimerlo sürögnyök.

Specialitását képezi még a Pesti Hirlap a minenkül al olly szívesen olvasott (alulsgos) szórakoztató szerkesztői üzenetek rovata, (naponta több, mint az összes európai fovarosokból saját meg töltött tudósítói küldenek — költésget nem kelve) — mind a tehetség kimerlo sürögnyök.

S bár a legdrágább kiállításban naponta a hétfői kivétel, két teljes ívet — 16 oldal — fölva-gott állapotban az olvasó kezébe, kifőn kedveztényen hetenként még az emellett is kapnak a lap előfizetői, teljeseben úgy kelevény, mint ma egyet a európai lapok egyikét is özőnségének.

Előfizetés — legelőszerebb — postafutárnyal — a hó hármas rajpalt kezdve szárazító s az előfizető pénzék a Pesti Hirlap kiadóhivatalába (Butapost, nádor-utca 7. sz.) küldendő.

Levelező lapon nyilvantott óhára a Pesti Hirlap egy héttig ingyen és bérmentve kapható mutatvány.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7. sz.

Égész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr.

Nyomatja és kiadja a töröz-szent-mártoni magyar nyomda

Posztóárúk gyári raktára.

BRÜNNI posztókelme egy vég 3 1/2 méter egy teljes ur-öltönyre 3 fr 75	BRÜNNI DIVAT KELME egy vég 3 1/2 méter egy teljes ur-öltönyre 5 fr 50.
DIVAT KELME 3 1/2 méter legfinomabb egy teljes ur-öltönyre 8 fr	Felöltö-kelme legfinomabb minő-ségű, egy teljes fel-öltőnek 8 fr.
Nyári-kammgarn egy vég egy teljes ur-öltönyre, mosható 6 40 méter hosszú 3 fr.	Alkalmi vásárlás! Brünni kelme-maradé- Egy vég, egy teljes ur-öltönyre 3 1/2 méter 4 fr 50.

Mintak ingyen és bérmentesen.

Jó árúétek és pontos szállítástért kezes-kezdünk.

Elegans kiállított mintakönyvek 400 mintával, a szabó uraknak bérmentelenül.

16-20